

Motion till riksdagen

1989/90:So216

av Ewa Hedkvist Petersen m.fl. (s)

Socialtjänstlagen

Det växande antalet missbrukare samt utvecklingen beträffande HIV/aids har inneburit att behovet av platser på behandlingshem ökat kraftigt. Rader av privata behandlingshem har byggts upp beroende bl.a. på att kommuner och landsting inte i tid utvecklat egna resurser för vård av missbrukare. Många av dessa privata behandlingshem arbetar mycket seriöst medan andra måste betraktas med stor skepsis.

Det har i debatten antytts att vissa behandlingshem själva söker upp missbrukare och erbjuder dem plats. Därefter skickas räkningen till missbrukarens kommun. Det är inte heller ovanligt att missbrukare själva skriver in sig på ett privat behandlingshem utan att kommunens socialnämnd, som skall svara för vårdkostnaden, kunnat medverka i upprättandet av behandlingsplan eller överväga att erbjuda mer kvalificerad vård alt. en till berörd missbrukare bättre anpassad vård.

I Socialtjänstlagens (SoL) portalparagraf sägs att "verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmande och integritet". Detta är en mycket viktig grundsats för hela socialtjänsten. I SoL paragraf 9 sägs att vården för den enskilde skall utformas och genomföras i samarbete mellan socialnämnd och vårdtagare.

Det är viktigt att värna om att den enskilde missbrukarens önskemål skall väga tungt vid val av vårdform. Detta har också påpekats i förarbetena till SoL. Där har också klargjorts att hänsyn skall tas till vilka alternativa vårdformer som finns att tillgå inom kommunen, lämpligheten av behandlingen, kostnaderna för densamma i jämförelse med andra alternativ, samt att val av behandling skall ske i samråd med den enskilde.

Många kommuner och landsting planerar nu en utbyggnad av samhällsvården. En starkt hindrande och försvårande omständighet är emellertid att regeringsrätten i domslut godkänt kostnader för vård där den enskilde missbrukaren på egen hand, utan samråd med socialnämnden, skrivit in sig vid ett privat behandlingshem. Det är uppenbart att regeringsrätten i dessa fall tolkat SoL så att den nionde paragrafen inte tillmätts så stor betydelse. Detta kan få negativa konsekvenser för missbrukarvården som helhet. Kommuner som ju måste rätta sig efter dessa domslut från regeringsrätten tvekar nu att satsa pengar på att bygga upp en väl fungerande samhällsvård. Man vet ju inte om platserna kan nyttjas.

Vår uppfattning är att socialtjänstlagens formulering om självbestämman-

derätt emellertid inte kan få tolkas så att en enskild har rätt att på egen hand besluta om vilka vårdkostnader kommunerna skall betala ut. En sådan praxis är uppenbarligen under utveckling i fråga om val av behandlingshem. Det är därför angeläget med en översyn av SoL i dessa delar, så att socialnämnderna skall ha möjlighet till reellt samråd innan en missbrukare skrivs in vid ett behandlingshem. Socialnämnden måste också få rådrum för att kunna utreda missbrukarens behov samt tillgängliga vårdresurser.

Mot. 1989/90
So216

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande missbrukarvård enligt socialtjänstlagen.

Stockholm den 18 januari 1990

Ewa Hedkvist Petersen (s)

Sten-Ove Sundström (s)

Britta Sundin (s)

Ulla Pettersson (s)